

Eğitimin Yapısal Sorunları Sürekli Artıyor

Emirali ŞİMŞEK
Eğitim-Sen Genel Sekreteri

Genç bir nüfusa sahip olması dolayısıyla, Türkiye için en önemli, en kapsamlı hizmet alanlardan birisi de eğitimidir. Eğitim sistemimiz, yıllardır sürdürülen bilinçli politikalar sonucu tam bir sorun yumağı haline gelmiş, okul öncesi eğitimden üniversite sistemine kadar tüm alanlar işlevini yerine getiremez olmuştur. Türkiye'de yıllardır bir ulusal eğitim politikası oluşturulamamış, aksine her hükümet, her bakan değiştiğinde eğitim politikaları da siyasal iktidarların görüşlerine göre değiştirilmiştir.

Yüz binlerce eğitim emekçisi, milyonlarca öğrencisi ve velisi ile eğitim sistemi içinde yer alan tüm bileşenler, her yıl büyük umutlarla eğitim-öğretim yılına başlar. Ancak yeni yıla eğitimin temel sorunlarının çözülmesi, eğitim niteliğinin artması, eğitim emekçisinin yaşam düzeyinin yükselmesi gibi beklentilerle girilir. Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar eğitimin her aşamasında yaşanan sorunlar ve çözüme yönelik beklentiler her zaman gündemdedir. Ancak bu beklentilerin hemen hemen hiç biri karşılanmadan eğitim öğretim yılı sona erer.

Türkiye'de yıllardır kalabalık sınıf mevcutlarını azaltmak, derslik, okul, öğretmen, memur ve hizmetli açığını kapatmak, araç gereç ihtiyacını gidermek, eğitim emekçilerinin ekonomik, demokratik, sosyal ve özlük haklarında iyileştirme yapmak, ders kitaplarının içeriğini bilimsel hale getirmek ve üniversite kapılarındaki yığılmayı önlemek için gerekli adımların atılmadığı bilinmektedir. Bu sorunlarla birlikte eğitimde bölgeler ve cinsler arası eşitsizlikler artarak sürmektedir. Özellikle bölgede okul, derslik ve öğretmen açıklarının hala ciddi bir sorun olarak ortada durması, eğitimin niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Türkiye'de yıllardır uygulanan eğitimde özelleştirme politikaları, AKP iktidarı ile birlikte daha da hızlanmıştır. Eğitimin yükü devletin sorumluluğunda olması gerekirken, siyasi iktidarların bilinçli politikalarıyla büyük oranda öğrenci ve velilerin omuzlarına yıkılmış, kamusal, parasız eğitim hakkı bu anlamda büyük tahribata uğratılmıştır.

Eğitim En Temel İnsan Hakkıdır

Eğitim, en genel tanımıyla, insan davranışlarında, önceden belirlenmiş amaçlara göre belirli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizisi olarak tanımlanır. Eğitim, bir bütün olarak düşünüldüğünde insanı yetiştirme sürecidir. Bireyin fiziksel veya içsel etkinlikler sonucu güç oluşturabilmesi ya da davranış değişikliği gösterebilmesi için planlı, örgün ve yaygın eğitim alması gerekir.

İnsan hakları belgelerinde eğitim, insan kişiliğini tüm yönleriyle tam geliştiren, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıyı pekiştiren bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır. İnsan kişiliğini geliştiren, bir başka ifadeyle insanı özgürleştiren eğitimin bazı temel işlevleri vardır. Eğitim ile kişiler varolan tüm yeteneklerini geliştirme imkanı bulur, topluma ve çevreye uyum sağlamasını kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazanır. Yine eğitim aracılığıyla bireylerin öğrenme yollarını öğrenerek bilimsel bilgiyi ve teknolojiyi tanımaları, yaşamsal beceri ve davranışları kazanmaları ve tüm bunların sonucu olarak demokrat, insan hak ve özgürlüklerine saygılı olarak yetişmeleri mümkün olabilir.

Bütün ulusal-uluslararası belgelerde de belirtildiği gibi herkes eğitim görme hakkına sahiptir. Cinsiyeti, etnik ve dinsel kimliği ne olursa olsun

herkes; insan olduğu için, kendini geliştirme, kendini oluşturma hakkına sahiptir. Eğitimde varolan eşitsizliklerin, sınırlamaların ve yoksunlukların ortadan kaldırılması, özgürlükçü eğitim anlayışına dayalı bir eğitim hakkının yaşama geçirilmesi için yeterli değildir. Eğitimin temel bir insan hakkı olması, bu hakkı kullanırken hak sahiplerinin taleplerini (örneğin anadilde eğitim hakkı talebini) özgürce, demokratik yollarla dile getirebilmesine imkan verilmesini olanaklı kılar.

Yeni Müfredat Türkiye'nin Toplumsal Yapısına Uygun Değil

2005/2006 eğitim öğretim yılından itibaren tüm ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim müfredatının gerek hazırlanması ve gerekse uygulanması aşamalarında ortaya çıkan sorunlar, müfredat programının Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısına uygun olarak hazırlanmadığını göstermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve uygulanan yeni müfredat programı, piyasacı eğitim politikaların bir ürünü olduğundan, Türkiye koşullarını yansıtmamaktadır.

Eski müfredatın ezbere dayalı, düşünmeyen, sorgulamayan, tartışmayan bireyler yetiştirmeyi ilke edindiği elbette ki inkar edilemez. Ancak bu tespit, yeni getirilen müfredat programının "kusursuz" ya da "mükemmel" olduğu anlamına da gelmemektedir. Nitekim müfredat programının uygulama sonuçlarına bakıldığında bu durum açık şekilde görülebilir.

Yeni müfredat ders konuları Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde, Avrupa ve ABD'de okutulan ders konularından neredeyse bire bir kopya edilmiştir. Müfredat programı, iddia edildiğinin

aksine, Türkiye'nin özgün koşullarına göre hazırlanmamış, Türkiye'deki çeşitliliği ve zenginliği yansıtmamıştır. Müfredat programını ülkenin sosyo-ekonomik gerçekleri ile örtüşmemekte, ülkenin her köşesinde aynı koşulların geçerli olduğu varsayımına dayanmaktadır. Eğitimdeki eşitsizlik giderilmek yerine daha da derinleştirilmiştir. Eğitim için gerekli araçların çoğunlukla velilerden istenmesi, öğrenci velilerinin ciddi tepkilerine neden olmuştur. Ders kitabı, çalışma kitabı, defter, sözlük ve yazım kılavuzunun her gün okula getirilmesi, çocukların çantalarında ağırlık yapmış ve ileri yaşlarda çocuklarda kemik hastalıklarının görülmesine davetiye çıkarılmıştır.

Eğitim Sen, müfredat programı uygulanırken piyasasının isteklerinin değil, toplumun gereksinimlerinin dikkate alınmasını istemektedir. Çocuk, bireysel değerlerin (kavrayabilme, beceri geliştirebilme vb.) yanı sıra toplumsal değerlere (eşitlik, adalet, paylaşım, birlikte iş yapma vb.) göre de eğitilmelidir. Bu evrensel ilkeler, müfredatın temelini oluşturmalıdır. Müfredatta yer alan konu, amaç, hedef, öğretim, ilke, yöntem ve kavramların, çocukların sosyal ve kültürel gelişim düzeyine uygun olmasına mutlaka dikkat edilmelidir.

Müfredat programı kesinlikle sınav ve not sistemi üzerine kurulmamalıdır. Çünkü sınav ve not sistemi, geliştiren değil, eleyen ve seçen bir sistemin ürünüdür. Ölçme ve değerlendirme, öğretmen-öğrenci-veli üçgeninde kurulmalı ve sadece nicelik değil, niteliğin ölçülmesine ve geliştirilmesine önem verilmelidir. Bu anlamda müfredat programının hedefi, "mutlu birey" değil, "gerçekçi ve çok yönlü insan" yetiştirmek olmalıdır. Çocuklar, istedikleri her alanda

bilgilenme, beceri geliştirme ve değer kazanma hakkına sahip olmalıdır.

Bütçeden Eğitime Ayrılan Pay Yetersiz

Türkiye ekonomisine ve özellikle merkezi bütçe çerçevesinde kamu kaynakların tahsisine baktığımızda, 1980 sonrası oluşturulan merkezi bütçelerin giderek piyasa mekanizması ile bütünleşmeyi sağlayacak şekilde oluşturulduğu görülebilir. Bu süreçte kamusal kaynakların önemli bir bölümü sosyal hizmetlerin dışındaki alanlara kaydırılarak, piyasa ilişkilerine terk edilmiştir. Bütçenin toplam ekonomi içindeki payının yetersizliği, yeterli vergi kaynağının olmaması, ekonomik gelişme sürecinin istenen düzeyde gerçekleşmemesi nedeniyle kamusal hizmet uygulamalarının geliştirilmesi bilinçli olarak engellenmiştir.

Bütçe içinde, son derece kısıtlı olan, sosyal harcamalar içinde önemli bir paya sahip eğitim harcamaları, sosyal harcamaların her geçen yıl azaltılması, daha doğrusu özel kesime yönelik kaynak olarak aktarılması nedeniyle sürekli olarak kısıtlanmıştır. Böylece eğitim sistemimiz içinden çıkamayacağı bir kriz içine itilmiştir. Özellikle 1990 sonrası ülke ekonomisini alt-üst eden krizlerin sıklaşması, ekonomide olduğu gibi eğitim hizmetlerinde de büyük yapısal sorunlara neden olmuş, çözüm olarak eğitimin özelleştirilmesi, merkezdeki “yük”ün yerel yönetimlere devri gibi “çözümleri” gündeme getirmiştir. Tüm yurttaşlarının eğitim hakkından eşit derecede yararlanmasına yönelik düzenlemeler yapmak yerine eğitim, sadece ekonomik gücü olanların yararlanabileceği bir olanak haline getirilmiştir.

Özellikle 1980 sonrasında “kamu harcamalarının fazla olduğu; devletin zaten yetersiz olan kaynaklarının, devletin sırtında kambur olan kamuya aktarıldığı için derhal tasfiyesinin gerektiği; kamu alanındaki işçi-memur tüm çalışanların fazlalığının giderilmesi gerektiği” şeklindeki söylem sık sık kullanıldı. Ancak bunların hiç birisinin gerçekleri yansıtmadığı, aynı devletin kurumlarınca istatistiklerle ortaya konulmuştur. 2002 yılı verilerine göre devlet bütçesinin sadece % 20'si, personel giderleri de dahil çeşitli kamu harcamalarına aittir. Geriye kalan % 80'i ise silahlanma, batık banka kurtarma ve faiz ödemelerine harcanmıştır.

İlköğretim okullarında velilerden toplanan “kayıt parası” ya da “bağış” adı altında toplanan

kaynaklar; Milli Eğitim Vakfı adına, ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinden her ay alınan “eğitime katkı payı” ile elde edilen kaynaklar, okul yönetimi ya da Okul Koruma Derneklerinin eliyle toplanan paralar, eğitim maliyetinin özel gelir kaynaklarıyla karşılandığının en açık kanıtlarıdır. Türkiye'de eğitime ayrılan kaynakların kullanımı, kalkınma planlarının bir bölümünü oluşturan insan gücü planlaması temelinde yapılan eğitim planları çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Planlar tam olarak uygulanmadığı için, kaçınılmaz olarak eşitsizlikler artmış ve eğitimde fırsat eşitliği sadece kağıt üzerinde kalmıştır. Başka bir ifadeyle herkese nitelikli ve eşit bir eğitim olanağı sağlama eğilimi gösterilememiştir.

“Devlet okulları parasızdır” diyen devlet, kendi okullarında “eğitime katkı payı” toplatarak, öğretmeni ve okul yöneticilerini adeta tahsildar olarak görevlendirmektedir. Toplanan paraların bile bütünüyle eğitime harcılandığını söylemek güçtür. Bu nedenle Türkiye'de yönetim sisteminin, eğitim konusundaki tavrı, toplumsal açıdan büyük bir olumsuzluk taşımaktadır. Oysa yasal çerçeveden bakıldığında, “zorunlu” ve “parasız” olan ilköğretimde hiçbir şekilde para toplanmamalıdır. Devlet okulları için kamusal kaynak kullanımı yaygınlaştırılmalı ve eğitimin kamusal finansmanı artırılmalıdır.

Öğretmen ve Derslik Açıkları Sorun Olmaya Devam Ediyor

Eğitimin temel sorunları arasında sayılan ikili öğretim, derslik ve öğretmen açıkları geçtiğimiz on yıl içinde nitelikli eğitimin önündeki en önemli engel olarak ortaya çıkmıştır. İkili eğitim yapılan okullarda % 20 oranında azalma olmasına karşın, özellikle şehirlerde bulunan okulların yarısında ikili öğretim yapılmaktadır. Son on yılda derslik sayısında ciddi bir artış olmasına karşın, bu sayının artan öğrenci sayısını karşılamadığı görülmüştür. Derslik açıklarını azaltmak için **her yıl en az 20 bin** derslik yapılması gerekirken, geçtiğimiz on yılda **her yıl ortalama 14 bin derslik** yapılabildiği görülmüştür. Nitelikli bir eğitim için sınıf mevcutlarının 24 kişi ile sınırlandırılması gerekmektedir. Türkiye çapındaki tüm okulları **24 kişilik** sınıflar şeklinde düzenlediğimizde **567 bin dersliğe** ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak mevcut derslik sayısı **422 bin** dir. Öğrencilerin 24 kişilik sınıflarda eğitim görebilmesi için **145 bin** yeni derslik yapılması gerekmektedir.

Türkiye'nin dört bir yanında, fedakarca çalışarak

görev yapan öğretmenlerin sayısı **Kasım 2005 itibarıyla 554 bin 680'dir**. Milli eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, geçtiğimiz Kasım ayında bir soru önergesine verdiği yanıtta Türkiye'nin Fen ve Anadolu liseleri dahil, **165 bin 826** öğretmene ihtiyacı olduğunu açıklamıştır. Yine geçtiğimiz on yılda öğrenci sayısında **2 milyon** artış olmasına karşın öğretmen sayısındaki artış **132 bin ile** sınırlı kalmıştır. Her yıl emekli olan 20 bin'e yakın öğretmen olduğunu hesaba kattığımızda, öğretmen açıklarının ciddiyeti daha kolay anlaşılabilir.

Ülkemizde öğretmen yetiştirme sisteminde köklü değişikliklere gidilmediği sürece sıkıntılar her zaman boy gösterecek, alınan lokal tedbirlere karşın öğretmen açığı ve nitelikli öğretmen sorunu her zaman gündemde olacaktır. İngilizce, Türkçe, sınıf öğretmenliği, iş eğitimi, zihinsel engelliler sınıf öğretmenliği, Türk Dili ve edebiyatı, rehber öğretmenlik, okul öncesi öğretmenlik, müzik, resim, matematik, fen bilgisi, bilgisayar ve beden eğitimi derslerinde ciddi oranlarda öğretmen açığı bulunmaktadır. Öğretmen ve derslik açıkların artarak sürmesi eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir.

Eğitim Şurası Çözüm Yerine Yeni Sorunlar Üretti

Eğitim politikalarını belirlemek ve eğitim sorunlarını çözmek amacıyla toplanan 17. Milli Eğitim Şurası sorun çözmek bir yana yeni sorunlar ve tartışmalar eşliğinde yapıldı. Şura'nın eğitimde yaşanan yapısal sorunlara yönelik tartışmalarla geçmesi beklenirken, "İmam Hatip Liseleri" ve "katsayı tartışması"na kilitlenmiştir. İlk kez bir Eğitim Şurası eğitim sorunlarının çözümüne yönelik somut tartışmalar yapılmadan tamamlanmıştır.

17. Milli Eğitim Şurası bir eğitim şurası olmaktan çok, AKP'nin siyasal ihtiyaçlarını meşurlaştırmaya çalıştığı bir platform işlevi görmüştür. AKP'nin iktidara geldiği günden bu yana yapmak istediği ancak Cumhurbaşkanı ve Yargı organlarından dönen çok sayıda değişiklik, Eğitim Şurası üzerinden yeniden tartışmaya açılmıştır. Gerek katsayı sorunu, gerekse özel öğretim kurumlarına yönelik teşvikler ile ilgili tavsiye kararları alınarak, hem ilgili kurumlara, hem de seçmen kitlesine önemli mesajlar verilmiştir.

17. Milli Eğitim Şurası'nın hazırlıklarından işleyişine kadar tüm aşamalarında AKP'nin

gölgesi hissedilmiş, eğitim sorunlarını çözmek bir yana, yeni sorunlar ve tartışmalar eşliğinde tamamlanmıştır.

Eğitim Sen'in Önerileri

Bugün milyonlarca çocuk ve gencimizin eğitim hakkından yoksun bırakılmasına neden olanlar, eğitim hakkı gibi temel bir insan hakkını "serbest piyasa"nın insafına bırakmak için gece-gündüz demeden çalışan, meydanlarda eğitimin özelleştirilmesini savunup, bunun için peş peşe yasal düzenlemeler yapan tüm siyasi iktidarların izinden gidenlerdir. Evet, geçmiş siyasi iktidarların birikimine sahip çıkan AKP hükümeti, eğitim sisteminde ortaya çıkan olumsuz tablonun baş sorumlusudur. AKP Hükümeti, henüz dört yılı aşkın bir süredir iktidarda olmasına karşın, geçmiş hükümetlerin yaptığı düzenlemelerin ve attığı adımların çok daha fazlasını atmış, eğitim sistemini resmen çökme noktasına getirmiştir.

Eğitim sistemimizin her kademesinde ortaya çıkan sorunlar çözülemez değildir. Önemli olan yaşanan sıkıntıların giderilmesi noktasında somut, planlı ve çözüme yönelik adımların atılmasıdır.

Kamusal, Nitelikli, Demokratik Bir Eğitim Politikası Benimsenmelidir!

AKP Hükümeti, Cumhuriyet tarihinde ilk kez "eğitimde özelleştirmeyi" temel eğitim politikası olarak benimsemiştir. Kamusal hakların kısıtlanması ve kamusal hizmetlerin özelleştirilmesi şeklinde özetlenebilecek neoliberal anlayışın dayatmasıyla başlatılan uygulamaların amacı, eğitimi tamamen paralı hale getirmektir. Katkı payı, kayıt parası, harç ve benzeri kalemlerle eğitim tamamen paralı hale getirilmek istenmektedir.

Kamusal eğitimde, yaygın ifadeyle devlet okullarında verilen eğitimin niteliğini yükseltmek, kalabalık sınıf mevcutlarını azaltmak, derslik, okul, öğretmen, memur, hizmetli açığını kapatmak, araç gereç ihtiyacını gidermek, eğitim emekçilerinin ekonomik, demokratik, sosyal ve özlük haklarında iyileştirme yapmak, ders kitaplarının içeriğini bilimsel hale getirmek ve üniversite kapılarındaki yığılmayı önlemek acil olarak yapılması gerekenlerin başında gelmektedir.

Eğitim Sen, eğitimin paralı hale getirilmesine ve çocuklarımızın ırkçı-gerici eğitim uygulamaları ile karşı karşıya bırakılmasına asla izin vermeyecek,

bilimsel ve demokratik eğitim mücadelesini sürdürecektir.

Eğitimde Sözleşmeli Öğretmenlik Yerine Kadrolu İstihdam Benimsenmelidir

Eğitimin düzenli ve sürekli bir kamu hizmeti olması gerektiğinden hareketle, AKP Hükümeti döneminde başlatılan, geçici ve iş güvencesiz çalışmayı esas alan sözleşmeli öğretmenlik uygulaması, son yıllarda başvurulan “ucuz işgücü” uygulamasının eğitimdeki yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamuoyunda “sözleşmeli öğretmenlik” olarak bilinen “kısmi süreli geçici öğreticilik” uygulaması, adından da anlaşılabilir gibi, düzenli ve sürekli bir kamu hizmeti olan eğitim hizmetlerinin “kısmi süreli” ve “geçici” olarak istihdam edilen “öğretici”lerle yapılmasını öngörmektedir.

Danıştay, öğretmenliğin 657 Sayılı Devlet Memurları Yasası'na göre asli ve sürekli görevlerden olduğunu belirterek, Milli Eğitim Bakanlığı'nın sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının yasal olmadığı yönünde karar vermiştir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı, norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılamaması durumunda, öğretmenlerin sözleşmeli olarak istihdam edilmesi yönünde yasal düzenleme yapmıştır. Söz konusu düzenlemenin Danıştay kararı ile eş zamanlı olarak yapılması anlamlıdır ve hükümetin sözleşmeli öğretmenlik uygulamasındaki ısrarını göstermektedir.

Danıştay'ın kararı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın, “kısmi süreli geçici öğreticilik” uygulamasını kurumsal hale getirme çabalarına büyük yara aldırması ancak engelleyememiştir. Bakanlık, bütçenin yetersizliği bahane ederek tıpkı kar-zarar hesabı yapar gibi “1.5 milyara mal edilen bir öğretmeni 600 milyona mal ederek” tasarruf yaptığını sanmakta ancak eğitimi daha niteliksiz hale getirmektedir. Eğitimin vazgeçilmez unsuru öğretmendir ve eğitimin niteliği, öğretmenin niteliği ile doğru orantılıdır. Öğretmenlik mesleği düzenlilik ve süreklilik gerektirir. Sözleşmeli öğretmenlerin mevcut çalışma koşulları ile öğrencilere faydalı olabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle bütün öğretmenler kadrolu ve iş güvencesine sahip olarak çalıştırılmak zorundadır. Danıştay'ın bu kararının ardından bugün Türkiye'nin dört bir yanında fedakarca çalışan tüm sözleşmeli ve ücretli öğretmenler kadroya alınmalı

ve sadece eğitimde değil, kamu hizmetlerinin hiçbir alanında “sözleşmeli istihdam” yapılmamalıdır.

OKS ve ÖSS Sınavları Kaldırılmalıdır

Türkiye'de eğitim sistemi, ilköğretimden başlayarak üniversite sonrasına kadar, kelimenin tam anlamıyla sınav merkezli hale gelmiştir. Eğitim sistemimiz, öğrencileri eğitmek, onların çok yönlü olarak gelişmelerini sağlamak yerine OKS, ÖSS gibi sınavlara hazırlayan bir yapıya bürünmüştür. Orta öğretimden başlayan sınav sisteminin nihai noktasının üniversiteye giriş sınavları oluşturmaktadır.

Her yönüyle sınavlara endekslenen eğitim sistemi kamu eğitimini işlevsiz bırakarak, eğitimi dersane, özel ders, özel okul alanına kaydırmıştır. Bugün okulların yapması gereken eğitimi dersaneler yapıyor ve bu nedenle özellikle sınav zamanları okullar boşalıyorsa, bu durumun öncelikle sorgulanması gerekmektedir. Artık ikincil, destek eğitimi olmaktan çıkıp, birincil asıl eğitime dönüşmüş olan dersane sistemi dışında kalan bir öğrencinin sınav kazanması, daha iyi bir okula, üniversiteye gitmesi neredeyse olanaksızlaşmıştır. Çünkü bu sistem, iyi öğretmenleri çekmiş, asıl eğitimin verildiği okulların içini boşaltmaya başlamıştır. Bu yürütülmüş sistemde bir avuç iyi niyetli eğitim emekçisinin çabaları ile okullarda yürütülmeye çalışılan eğitim ve öğretimin pek çok sorunla boğuştuğu ortadadır. İlköğretimden başlayarak tam anlamıyla bir yarış içine sokulan çocuklarımız, gençlerimiz arasındaki eğitim rekabeti, bu rekabet ve yarışın bir ürünü olarak ortaya çıkan dersanelerin ortaya çıkmasıyla daha da artmış, oluşan dersane sistemi okullarımızda verilen eğitimin niteliğini yitirmesine, en temel işlevlerini dahi yerine getiremez duruma gelmesine neden olmuştur.

Sınavlar, dersaneler, özel dersler, özel okullar, test kitapları, dergiler ile ekonomik anlamda büyük bir pazar yaratılmıştır. Sürekli değişen, yenilenen sınav sistemleri ile bu piyasa yenilenecek kar payını yükseltmektedir. 2005 yılında Türkiye'de ÖSS'ye hazırlık için harcanan para **3.2 milyar dolar**, bu harcamanın kişi başına düşen payı ise **1.860 dolara** denk gelmektedir. Neredeyse tamamen paralı hale getirilen eğitim sistemi içerisinde emekçilerin, yoksul halkın çocuklarının faydalanmayacağı, eğitimin bir hak olmaktan

çıkarılarak parası olanlar için ayrıcalık haline getirildiği bir sistem oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Ortaöğretim ve yükseköğretime sınavsız geçiş gerçekleşinceye kadar sınav sistemi sürecektir. Dershanelere yığılmanın, okullardaki eğitim öğretimin savsaklanmasının önüne geçmek gerekmektedir. Bireysel başarı puanı, okul puanı vb. teşvikler yaşanan eşitsizliği giderememektedir. Aslolan okulların; eğitim ve öğretim sistemlerinin, öğrenciler için ilgi çekici ve ihtiyaçlara yanıt veren bir duruma getirilmesidir. Okullar, öğrencilerin yaşamının bir parçasıdır. Öyleyse mutluluk duyacakları, sevecekleri mekanlara dönüştürülmelidir.

İlköğretimden başlayarak üniversiteye kadar, sürekli olarak yapılan sınavlara endekslenmiş bir eğitim sisteminin nitelikli olması nasıl mümkün değilse, sadece müfredatı değiştirerek sorunları bir çırpıda çözmek de o derece zordur. Eğitim sistemimiz çocuklarımızı eğitmekte, sadece yapılacak olan sınavlara hazırlamaktadır. Dolayısıyla öncelikli olarak yapılması gereken, öncelikle öğrencilerimizi sınav cenderesinden kurtarmaktır. İlköğretimden itibaren üniversiteye kadar yapılan sınavlarda çocuklarımız ve gençlerimiz resmen yarıştırmakta, birbirleriyle rekabet etmeleri istenmektedir. Kapitalizmin dayattığı “piyasacı eğitim” anlayışının tipik bir örneği olan bu anlayış derhal terk edilmeli, öğrencileri birbiri ile rekabet eden değil, onları geliştiren, çok yönlü bilgi ve beceri kazandırıcı, nitelikli bir eğitim anlayışı benimsenmelidir.

Zorunlu Eğitim 13 Yıla Çıkarılmalıdır

Okul öncesi, ilköğretim ve lise olarak, zorunlu eğitimin, hazırlık sınıfı ile birlikte toplam 13 yıl olması gerekmektedir. Eğitim-Sen olarak ders programlarındaki nitelik yükseltilmesi ile ilgili önlemlerle birlikte 8 yıllık zorunlu eğitimin 13 yıla çıkarılmasını, öğrencilerinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda rehberlik ve yönlendirme eğitimi almalarını önermektedir. Bu yöneltme eğitiminin ortaöğretimin yeniden yapılanmasıyla birlikte ele alınarak belirlenecek alanlara göre (sanat, fen bilimleri, sosyal bilimler, teknik bilimler) yönlendirme olmalı, öğrenciler ilgi ve yeteneklerine göre bir eğitim sürecini yaşamalıdır.

Ders Kitapları Eğitimin Tüm Kademelerinde Ücretsiz Olmalıdır

Ders ve kaynak kitap sorunu eğitim sisteminin

sürekli gündemi olmuş, kitaplar hem içerik hem de maliyet ve kalite açısından sürekli tartışılmıştır. Hemen her dönem yoğun eleştirilere uğrayan ders ve kaynak kitapları, birer kaynak ve araç olmaktan çok, zorunluluk gibi algılanmış ve kullanılmıştır.

Eğitim Sen, ders kitaplarındaki ırkçı, gerici, cins ayrımcı ve bilimsel olmayan öğelerin temizlenmesini talep etmektedir. Eğitimde gerçekleştirilecek nitelik değişimi açısından son derece önemli olan ders kitaplarının içeriği bilimsel ölçütlere, insan haklarına uygun olarak düzenlenmelidir.

AKP hükümeti tarafından gündeme getirilen “ücretsiz kitap” dağıtımı ile ilgili sendikamızın görüşü somuttur. Eğitim Sen, ilköğretimden başlayarak eğitim sürecinin sonuna kadar ders kitaplarının ücretsiz olmasını, uzun yıllar kullanılacak kalitede basılmasını savunmakta, dolayısıyla ders ve kaynak kitaplarının bir rant aracı haline getirilmesine karşı çıkmaktadır.

Sonuç

Eğitim sistemi, her kademedeki öğretmenlerimiz, yine farklı statülerdeki üniversite çalışanları, memurlar ve yardımcı hizmet personeli ile bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Çünkü tüm eğitim ve bilim emekçileri, aralarındaki statü farklılıklarına rağmen, benzer ekonomik ve sosyal sorunlar yaşamakta, bu sorunların içinde görevlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Eğitim sisteminde yaşanan sorunlar tüm eğitim emekçilerini olumsuz etkilemektedir. Sorunların çözümü çok zor olmamasına karşın, gerek AKP Hükümeti, gerekse Milli Eğitim Bakanı geçmiş dönemde yaptığı icraatlar ile eğitim sisteminde çözüm istemediklerini tüm topluma ilan etmişlerdir.

Eğitim Sen, başta eğitim sisteminin temel sorunları olmak üzere, eğitim ve bilim emekçilerinin ekonomik, sosyal, mesleki ve özlük sorunlarının en kısa sürede çözülmesini talep etmektedir. Ancak söz konusu sorunların çözümü, eğitim sendikalarının, öğrenci ve veli örgütlerinin taleplerine kulaklarını tıkayarak, kendi bildiğini okumayı temel politika edinerek gerçekleşemez. Eğitimde çeşitli düzeylerde yaşanan sorunların çözülmesi, yaşanan sıkıntıların giderilmesi noktasında somut, planlı ve radikal adımlar atılmalıdır.